

Štátny archív v Levoči, pobočka Poprad

73.

Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie 1951 – 1960

Čiastkový inventár

Martina Šlampová
Poprad, 2012

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Národné výbory vznikali už počas II. svetovej vojny ako revolučné orgány a súčasť protifašistického odboja. V marci 1942 bol ustanovený Ústredný národný – revolučný výbor, ktorý v Ohlase k slovenskému národu k 14. marcu 1942 vyzýval zakladať ilegálne revolučné národné výbory. Postupne sa budovala a rozvetvovala sieť revolučných národných výborov, ktoré mobilizovali a aktivizovali obyvateľstvo v boji proti nacizmu. Československá vláda v Londýne vydala 16. apríla 1944 vyhlásenie, v ktorom vyzývala k zakladaniu ilegálnych národných výborov. Priznala im len obmedzenú platnosť a trvanie počas národnooslobodzovacieho boja. Za dočasné orgány ich zákonne ustanovil aj Ústavný dekrét prezidenta republiky o národných výboroch a Dočasnom národnom zhromaždení zo 4. decembra 1944. V revolučných dňoch SNP preberali revolučné národné výbory moc na povstaleckom území. Ich činnosť bola usmerňovaná komunistickou stranou, bola mnohostranná – agitácie, propagácia v prospech národnooslobodzovacieho hnutia, mobilizácia záložníkov, zásobovanie povstalcov potravinami a šatstvom, zaobstarávanie zbraní a streliva, udržiavanie verejného poriadku. Prvé smernice pre organizáciu a kompetenciu miestnych a okresných národných výborov vydalo Povereníctvo SNR pre veci vnútorné 27. septembra 1944. V zmysle týchto smerníc sa mal okresný národný výbor zriadiť v každom okrese. Národné výbory ako nové orgány štátnej moci a správy legalizoval Košický vládný program, prijatý na plenárnom zasadnutí prvej vlády Národného frontu Čechov a Slovákov 5. apríla 1945.¹

Národné výbory boli právne uvedené do života nariadením Predsedníctva SNR o národných výboroch zo dňa 7. apríla 1945 č. 26/1945 Zb. nar. SNR. Nariadenie zároveň zrušilo okresné úrady a na okresné národné výbory sa preniesla právomoc, ktorú malo predtým okresné zastupiteľstvo, okresný úrad a okresný náčelník. Okresný národný výbor si na miesto zrušeného okresného úradu zriaďoval sebe podriadený úrad okresného národného výboru, ktorého prednostu schvaľovalo Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre veci vnútorné. Úlohou národných výborov bolo postarať sa o verejný poriadok v spolupráci s vojenskými útvarmi, chrániť národný majetok, organizovať práce na rekonštrukcii ciest a vojnou zničeného hospodárstva, obnoviť priemyselnú

¹ KUFČÁK, Emil: Okresné národné výbory 1944 – 1960. In: Slovenská archivistika, roč. 13, 1978, č. 1, s. 4 - 7.

a poľnohospodársku výrobu, starať sa o zásobovanie obyvateľstva a vykonávať očistu verejného života. Nariadenie Predsedníctva Slovenskej národnej rady č. 26/1945 o národných výboroch ustanovilo zásadu, že „ľud je jediným zdrojom všetkej štátnej moci, ustanovujú sa na základe volieb, vykonaných podľa volebného poriadku, pre každý okres okresný národný výbor v sídle okresu“. Členmi národných výborov mohli byť len „pokrokoví“ ľudia zo širokých vrstiev pracujúcich. Jadro tvorili účastníci odboja. V národných výboroch nemali miesto prívrženci fašizmu a kolaboranti. Nemci a Maďari stratili volebné právo. Bývalí úradníci okresných úradov boli preverení a do služieb úradu okresného národného výboru prevzatí, ak boli politicky a národne spoľahliví. Nadriadeným orgánom okresnému národnému výboru bola slovenská národná rada. Pre správu okresov s väčšinou obyvateľstva nemeckej alebo maďarskej národnosti menovalo Povereníctvo Slovenskej národnej rady pre veci vnútorné správne komisie s pôsobnosťou, akú mali podľa tohto nariadenia okresné národné výbory.

Revolučný Február roku 1948 priniesol zmeny aj v štátnej správe. Na čelo štátu sa postavila nová vláda Klementa Gottwalda. Pravou rukou novej vlády sa stali národné výbory, v ktorých bolo v zmysle nových pomerov opäť nutné vykonať reorganizáciu a preveriť ich zamestnancov a členov. Na to boli zriadené Akčné výbory. Z národných výborov boli vylúčení všetci tí, „čo nemali kladný pomer k novému ľudovo-demokratickému zriadeniu.“²

Nový štátny a spoločenský systém zmenil systém národných výborov a ich vnútornú organizáciu a zaviedlo sa nové administratívno-politické usporiadanie štátu. Na Slovensku bolo zriadených 6 krajských národných výborov, 89 okresných národných výborov a v sídlach krajov jednotné národné výbory.³ Práce okresného národného výboru sa v zmysle § 10 zákona č. 139/1949 Zb. vykonávali v referátoch. Zákon určil charakteristickú referentskú štruktúru ONV. Zriaďovali sa nasledovné referáty: referát pre všeobecné vnútorné veci, plánovací referát, bezpečnostný referát, referát pre školstvo, osvetu a telesnú výchovu, referát práce a sociálnej starostlivosti, zdravotnícky referát, finančný referát, hospodársky referát, pôdohospodársky referát, referát pre vnútorný obchod a výživu a technický referát. Jednotlivé referáty viedli členovia rady. Pôsobnosť referátov a ich vnútornú organizáciu vymedzovali nariadenia

² Pamätná kniha národných výborov v dvojročnici 1947-1948. Bratislava: Redakčný kruh, rok vydania neuvedený, s. 523.

³ Zákon č. 139/1949 Zb. o organizácii ľudovej správy v okresoch; Ústavný zákon č. 150/1948 Zb., ktorý bola vydaná Ústava Československej republiky; Zákona č. 280/1948 Zb. o krajskom zriadení; Zákon č. 14/1949 o územnej reorganizácii okresov na Slovensku.

a osobitné predpisy ministerstiev a povereníctiev, odvodzovali sa z právomoci referátov krajských národných výborov, alebo jej výkon určoval KNV.

V roku 1954 boli prijaté nové zákony⁴, ktoré znamenali zmenu vo vnútornej organizácii, posilnenie mocenských a správnych funkcií národných výborov. Zákon č. 13/1954 Zb. charakterizoval NV ako miestne orgány štátnej moci, ktoré ako najširšie organizácie pracujúcich riadili v krajoch, okresoch, mestách, obvodoch a obciach hospodársku a kultúrnu výstavbu socializmu a svojou činnosťou sa starali o hmotné a kultúrne potreby pracujúcich. Referentská sústava ONV bola nahradená sústavou odborov, ktoré boli orgánmi štátnej správy. Na ONV sa spravidla zriaďovali tieto odbory: pôdohospodársky, pre miestne hospodárstvo, finančný, pre školstvo a kultúru, pre obchod, pre vnútorné veci, pracovných síl, pre výstavbu, priemyselný, zdravotnícky, sociálneho zabezpečenia a všeobecný odbor ako vlastný aparát rady. Vedúceho odboru, ktorý zodpovedal za celú činnosť odboru, ustanovovalo do funkcie plénum na návrh rady a so súhlasom vedúceho odboru KNV. Pracovníkov odboru na návrh vedúceho ustanovovala rada. Niekoľko ďalších zmien v organizácii ONV nastalo ešte v 50. rokoch 20. storočia. Najvýznamnejšia bola vykonaná v zmysle vládneho nariadenia 33/1958 Zb. s účinnosťou od 1. júla 1958. Rozšírila sa právomoc rady a mimoriadny dôraz sa kládol na činnosť tohto orgánu v oblasti rozvoja hospodárstva riadeného ONV. Odbory podľa pracovnej náplne sa delili na odbory tvoriace aparát rady a na odvetvové odbory. Aparát rady ONV tvorili plánovacia komisia, finančný odbor, kontrolný odbor, organizačný odbor (nahradil všeobecný), štáb civilnej obrany. Pre jednotlivé úseky štátnej správy sa zriaďovali spravidla tieto odvetvové odbory: odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, odbor miestneho hospodárstva, dopravy a obchodu, odbor výstavby a vodného hospodárstva, odbor výkupu, odbor školstva a kultúry, odbor pracovných síl, zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia, odbor pre veci vnútorné. V právomoci ONV však bolo počet odborov podľa potreby znížiť alebo zvýšiť.⁵

Rok 1960 bol ďalším rokom zmien vo verejnej správe. V zmysle zákona č. 36/1960 Zb. o územnej organizácii štátu bolo v Československu vykonané nové územnosprávne usporiadanie. Činnosť národných výborov upravil zákon č. 65/1960 Zb. o národných výboroch, ktorý vymedzil právomoc národných výborov ako orgánov štátnej moci a právomoc rady ako jeho výkonného orgánu. 1. júna 1960 začali pôsobiť nové ONV, ktorých územná a funkčná kompetencia v porovnaní s predchádzajúcimi sa podstatne zmenila. Právomoci národných výborov boli upravené a rozšírené zákonom č.

⁴ Ústavný zákon č. 12/1954 Zb. o národných výboroch; Zákon č. 13/1954 Zb. o národných výboroch; Zákon č. 14/1953 Zb. o voľbách do národných výborov.

71/1960 Zb. o rozšírení právomoci a zodpovednosti národných výborov a o usporiadaní a činnosti ich orgánov. Zákon podrobne stanovil kompetencie národných výborov na jednotlivých úsekoch a v § 67 určil odbory, ktoré národné výbory zriadili.

Zákony č. 65/1960 Zb. a č. 71/1960 Zb. boli zrušené v roku 1967 a nahradené novoprijatým zákonom o národných výboroch č. 69/1967 Zb. Zákon spresnil kompetencie jednotlivých orgánov národných výborov.

Ústavný zákon o československej federácii č. 143/1968 Zb. upravil postavenie národných výborov ako republikových orgánov a ich riadenie a usmerňovanie bolo zverené ústredným republikovým orgánom, teda vládam a národným radám.

V roku 1972 bol prijatý zákon č. 27/1972 Zb. Bol úplným znením zákona č. 69/1967 Zb. o národných výboroch. Zákon ustanovil národné výbory ako orgány socialistickej štátnej moci a správy v krajoch, okresoch a obciach. Ich úlohou bolo organizovať rozvoj hospodárskej, stavebnej, kultúrnej, sociálnej a zdravotnej činnosti na území, v medziach vlastných kompetencií a v spolupráci a pod kontrolou občanov.⁶ Zákon č. 69/1967 Zb. v znení neskorších predpisov bol v platnosti do roku 1990, kedy ho zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení zrušil. Pôsobnosti a právomoci, ktoré ku dňu účinnosti tohto zákona patrili okresným národným výborom prešli do kompetencie novozriadených okresných úradov.

Okres Spišská Stará Ves bol oslobodený jednotkami sovietskej a československej armády 27. januára 1945. Prvé zasadnutie ONV sa konalo 31. januára 1945. Jeho predsedom sa stal Ján Kovalčík. Vo voľbách konaných 12. mája 1945 bol zvolený 18-členný výbor, ktorého predsedom sa stal Ján Klorus, riaditeľ školy v Spišskej Starej Vsi.⁷

Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi existoval do roku 1960, kedy zákon č. 36/1960 Zb. o územnom členení štátu včlenil celý okres Spišská Stará Ves s účinnosťou od 1. júla 1960 do popradského okresu. Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi bol v zmysle uvedeného zákona zrušený.

Cirkevné oddelenia boli pri okresných národných výboroch vytvorené po reorganizácii ONV v roku 1949.⁸ Organizačne boli začlenené do I. referátu pre

⁵ KUFČÁK, E.: c. d., s. 29.

⁶ Do roku 1990 bol zákon č. 69/1967 Zb. niekoľkokrát novelizovaný, k najvýznamnejším novelám patria: zákon č. 72/1969 Zb., zákon č. 115/1970 Zb., zákon č. 131/1970 Zb., zákon č. 34/1971 Zb., zákon č. 62/1971 Zb., zákon č. 121/1971 Zb., zákon č. 159/1971 Zb., zákon č. 52/1982 Zb., zákon č. 139/1982 Zb., zákon č. 107/1988 Zb. a zákon č. 130/1990 Zb.

⁷ DIKANTOVÁ, Mária: Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi. Inventár. 1945 – 1952. Úvod. s. 2. Poprad. 1984. Pozri tiež: MALOVCOVÁ, Božena a kol.: Spišská Stará Ves. Prešov 2008, s. 204.

⁸ Zákon č. 139/1949 Zb. o organizácii ľudovej správy v okresoch.

všeobecné vnútorné veci. Tento referát bol v roku 1950 premenovaný na referát pre ľudovú správu.⁹ Po reforme národných výborov v roku 1954¹⁰, boli v organizačnej štruktúre ONV začlenené do všeobecného odboru ONV ako jedno z jeho oddelení. Ďalšou reformou v roku 1958¹¹ boli odčlenené od všeobecného oddelenia a pričlenené k odboru školstva a kultúry.

Cirkevné oddelenia okresných národných výborov boli najnižšou výkonnou zložkou štátnej cirkevnej politiky. Dozor nad ich činnosťou vykonával krajský cirkevný tajomník, pracovník cirkevného oddelenia krajského národného výboru, ktorý podliehal kontrole Povereníctva vnútra. Na základe tzv. cirkevných zákonov č. 217/1949 Zb. a 218/1949 Zb. bol zriadený Štátny úrad pre veci cirkevné ako ústredný orgán pre styk štátu s cirkvami. Prešla naň všetka agenda v cirkevných a náboženských veciach, ktorú predtým vykonávali iné ústredné orgány. Na Slovensku vykonával SÚC svoju pôsobnosť prostredníctvom Slovenského úradu pre veci cirkevné v Bratislave. Zákonom č. 218/1949 Zb. boli cirkvi zabezpečené hospodársky. Duchovným bol určený stály plat a štát vykonával dozor nad cirkevným majetkom. SÚC a SLOVÚC boli zrušené v roku 1956 a správa cirkevných záležitostí prešla na cirkevný odbor Ministerstva školstva a kultúry.¹²

Na základe usmernenia Povereníctva vnútra v okresoch s počtom farností menším ako 10 vykonával agendu cirkevného oddelenia cirkevný tajomník, v okresoch s počtom farností 11 – 20 mal cirkevný tajomník jedného pomocného kancelárskeho pracovníka a v okresoch s počtom farností väčším ako 20 agendu cirkevného oddelenia vykonávali: cirkevný tajomník, referent a administratívny pracovník.¹³

Do pracovnej náplne cirkevného tajomníka patrilo:

- spolupráca so SÚC, KNV, politickými a ľudovými orgánmi v okrese – informovanie cirkevnej trojky¹⁴ o cirkevnej politike v okrese na pravidelných poradách; zúčastňovanie sa mesačne porad a inštruktáži na KNV a spolupráca s krajským cirkevným tajomníkom počas jeho návštev v okrese; podávanie pravidelných správ o cirkevnopolitickej situácii v okrese;

⁹ Smernice Povereníctva vnútra č. 142/720/7-1950-I/2 o novom vymedzení rozsahu činnosti referátu I. a III. krajských a okresných národných výborov a o ich pomere s SNB. V spisoch cirkevných oddelení sa toto zaradenie neodrazilo až do roku 1954, v záhlaví úradných listov bol názov Okresný národný výbor (napr. v Spišskej Starej Vsi), cirkevné oddelenie, listy podpisoval okresný cirkevný tajomník.

¹⁰ Zákon č. 13/1954 Zb. zo dňa 3. marca 1954 o národných výboroch.

¹¹ Vládne nariadenie 33/1958 Zb. o organizácii výkonných orgánov národných výborov.

¹² Vládne nariadenie č. 19/1956 Zb. o zrušení niektorých ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy; zákon č. 34/1956 Zb. o zrušení niektorých povereníctiev.

¹³ ŠA-Le, pob. Poprad: ONV – P; sekretariát pre veci cirkevné; ukl. zn. 370, 20/1950, šk. 2.

¹⁴ Cirkevnú trojku tvorili – predseda OV KSS, predseda ONV a okresný cirkevný tajomník.

- sledovanie, odborné posudzovanie cirkevnej politiky, sústredovanie správ a štatistických údajov o cirkevnom a náboženskom živote, propagácia cirkevnopolitických opatrení v tlači, rozhlase, politická výchova duchovných;
- spolupráca s cirkvami a duchovnými – sledovanie verejnej mienky v cirkvách a podávanie správ o nej SÚC; účasť na dekanských poradách, raz mesačne návšteva duchovných; sledovanie organizovania púti;
- spolupráca s cirkevnými dôverníkmi – výber a inštruktáže cirkevných dôverníkov, získavanie dôležitých cirkevnopolitických správ od nich o činnosti farára, jeho kázňach, návštevách, nálade medzi veriacimi a o mimoriadnych udalostiach;
- vedenie kartotéky všetkých duchovných, učiteľov náboženstva a zamestnancov cirkví, zhromažďovanie ich kádrových posudkov;
- zriaďovanie nových farností, náboženských organizácií, schvaľovanie zmien hraníc cirkevných zborov;
- potvrdenie predstavenstiev a volených zborov cirkví;
- prijímanie sľubov vernosti duchovných, udeľovanie a odnímanie súhlasu na výkon duchovnej činnosti;
- povoľovanie kurzov, konferencií, púti a iných cirkevných zhromaždení;
- agenda prestupov a výstupov z cirkví;
- schvaľovanie dispozícií (kúpa, predaj, prenájom, využívanie) cirkevného majetku;
- dozor nad vyučovaním náboženstva.

Do pracovnej náplne referenta cirkevného oddelenia patrilo:

- príprava návrhov na udelenie súhlasu s obsadením cirkevného miesta, návrhov na menovanie učiteľov náboženstva, správa osobných a platových záležitostí učiteľov náboženstva;
- schvaľovanie obvodov vyučovania náboženstva;
- schvaľovanie predstavenstiev cirkevných obcí a náboženských spoločností;
- rozhodovanie v záležitostiach týkajúcich sa pohrebov, ukladaní urien na cintorínoch, starostlivosť o patronáty, ktoré prešli do správy štátu;
- dozor nad majetkovoprávnymi záležitosťami cirkví;
- dozor nad rozpočtami a účtovnými uzávierkami cirkví;
- kontrola hospodárenia cirkví;
- vedenie evidencie cirkevného majetku;
- schvaľovanie cestových účtov duchovných.

V pracovnej náplni administratívneho pracovníka bolo:

- písárske práce;
- evidencia spisov;
- ďalšie práce podľa pokynov cirkevného tajomníka.¹⁵

Najdôležitejšou úlohou cirkevnej politiky bolo sledovanie, kontrola a ovplyvňovanie činnosti cirkví. Preto bolo povinnosťou okresných cirkevných tajomníkov neustále sledovať činnosť duchovných, rehoľníkov a rehoľných sestier. „Je nutné obmedziť vplyv duchovných a správnu politikou usmerniť ich tak, aby cirkev nehatila naše budovateľské úsilie, podávať správy o duchovných, ktorí aktívne pracujú, aby mohli byť podľa zásluhy odmeňovaní a o duchovných, ktorí sú indiferentní, aby sa vedelo, u koho je nutné robiť presvedčovaciu kampaň, a konečne o duchovných, ktorí otvorene pracujú proti, aby i tu sa vedelo, koho treba presvedčiť a v prípade, že by to bolo márne, jednať s ním ako s triednym nepriateľom“.¹⁶ Cirkevná politika mala bezprostredne v povojnovom období v rukách veľmi účinnú zbraň – pozemkovú reformu, ktorou oslabil cirkev hospodársky.¹⁷ K ďalším spôsobom kontroly a ovplyvňovania činností cirkví boli schôdzky a pohovory s duchovnými, dozor nad počtom cirkevných slávností, snaha o znižovanie ich počtu, kontrola počtu miništrantov v kostoloch, obmedzovanie práce cirkví s mládežou, zamedzovanie organizovania záujmových krúžkov mládeže cirkvou, dozor nad výučbou náboženstva, dôraz a podpora ateistickej výchovy, obmedzovanie nákladov poskytovaných štátom cirkvám, zvlášť nákladov, ktoré mali „zvyšovať lesk“ cirkevných obradov, organizovanie rôznych akcií (tzv. odpúťavacích) počas cirkevných sviatkov, podpora činnosti ZPOZ s cieľom zmenšiť počet cirkevných obradov.¹⁸

Funkciu okresného cirkevného tajomníka vykonávali na Okresnom národnom výbore v Kežmarku Peter Mudrák 1952 – 1954, od roku 1954 Andrej Depta a v rokoch 1958 – 1960 Ladislav Hrivko.¹⁹

Vývoj a dejiny fondu

Jednotný systém správy registratúry²⁰ bol na národných výboroch vytváraný od počiatku ich činnosti.²¹

¹⁵ ŠA-Le, pob. Poprad: ONV – P; sekretariát pre veci cirkevné; ukl. zn. 370, 20/1950, šk. 2; ONV – K; cirkevné oddelenie, ukl. zn. 290.0, 10/1952, šk. 2.

¹⁶ ŠA-Le, pob. Poprad: ONV – P; sekretariát pre veci cirkevné; ukl. zn. 290.2, 11, 14/1951, šk. 3.

¹⁷ Zákon 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde).

¹⁸ ŠA-Le, pob. Poprad: ONV – SSV; cirkevné oddelenie; ukl. zn. cirk/1; 1/1959, šk. 4; ONV – P; sekretariát pre veci cirkevné; ukl. zn. 460, 12/1961, šk. 17; ukl. zn. 460 1/1983, šk. 39.

¹⁹ ŠA-Le, pob. Poprad: ONV – SSV, cirkevné oddelenie, spisy 1951 – 1960.

- bezprostredne po oslobodení organizáciu spisovej služby upravovali smernice platné pre činnosť okresných úradov, a to vyhláška Ministerstva vnútra z roku 1939 a výnos Ministerstva vnútra z roku 1943 o jednotnom spisovom pláne;²²
- 1. januára bol zavedený na všetkých národných výboroch jednotný kancelársky poriadok z 30. decembra 1939;²³
- nový kancelársky poriadok bol prijatý v roku 1948, publikovaný Povereníctvom vnútra pod č. 162/210-I/1948 pod názvom Zásady kancelárskej služby vo vnútornej správe, súčasťou smernice bol Dočasný spisový plán pre vnútornú správu, ktorý bol v platnosti od 1. januára 1949;
- v rokoch 1951 – 1954 bol v platnosti Spisový plán vydaný Povereníctvom vnútra zn. 185-15/10-1950-II/2;
- výber písomností na trvalú úschovu a vyradovanie upravovali Smernice Poverenictva vnútra z 24. apríla 1952 z I/1-055.9-1952/4 a z 10. augusta 1953 zn. I/1-055.6-6/8-1953 o vyradovaní písomností na národných výboroch a na ich zložkách;
- 1. januára 1955 nadobudli účinnosť smernice pre spisovú manipuláciu národných výborov vydané Povereníctvom vnútra dňa 8. októbra 1954 pod č. NV/3-055.0-6/10-1954 a publikované v Zbierke inštrukcií pre výkonné orgány NV, por. č. 317/1954;
- dodatok k platným smerniciam o spisovej manipulácii bol vydaný v Smerniciach Poverenictva vnútra z 5. decembra 1958 č. SVV/1-10630/1958 o spisovej manipulácii na národných výboroch, uverejnený pod por. č. 155/1958 Zb. pre NV, to boli posledné platné smernice na ONV v Spišskej Starej Vsi pred jeho zrušením.

Pre činnosť cirkevného oddelenia boli spomínanými smernicami určené nasledovné spisové značky:

Dočasný spisový plán pre vnútornú správu Poverenictva vnútra č. 162/211-I/2-1948, použité pre usporiadanie spisov z roku 1950:

²⁰ Správa registratúry bola v čase existencie národných výborov označovaná pojmom spisová služba. Registratúrny poriadok sa nazýval Smernicami o spisovej službe, pozostávali zo spisového poriadku a plánu a skartačného poriadku a plánu, registratúrne značky sa označovali pojmom spisová značka. Pre zjednodušenie budeme v texte používať pojmy daného obdobia.

²¹ MRIŽOVÁ, Mária: Čo s registratúrami národných výborov? In: Slovenská archivistika, roč. XXXVI, č. 1/2001, s. 159 – 161.

²² KUFČÁK, Emil: c. d., s. 31; pozri tiež DUBOVSKÝ, Ján: O spisovej manipulácii na okresných úradoch na Slovensku. In: Archivní časopis, roč. XI, 1961, s. 135 - 139.

²³ KUFČÁK, Emil: c. d., s. 31

- 370 – Všeobecné veci
- 371 – Rímskokatolícka cirkev
- 372 – Gréckokatolícka cirkev
- 373 – Českobratská cirkev, evanjelická a ostatné evanjelické cirkvi
- 374 – Medzikonfesijné veci
- 375 – Pravoslávna cirkev
- 376 – Židovská náboženská obec
- 377 – Ostatné náboženské spoločnosti
- 378 – Osoby bez vyznania
- 379 - Rôzne

Spisový plán Povereníctva vnútra zn. 185-15/10-1950-II/2, použitý pre usporiadanie spisov z rokov 1951 – 1954:

- 290 – Všeobecné veci cirkevné**
- 290.0 – Všeobecne
- 290.1 – Interkonfesné pomery a vystúpenia z cirkvi
- 290.2 – Cirkevná politika, sledovanie vývoja cirkevného života
- 291 – Organizácia cirkví, náboženských spoločností a spolkov**
- 291.0 – Všeobecne
- 291.1 – Uznanie cirkví a náboženských spoločností
- 291.2 – Vnútna organizácia (cirkevná správa)
- 291.3 – Územná organizácia (zriaďovanie, zrušovanie, zlučovanie, rozlučovanie a zmeny hraníc farností, náboženských obcí a zborov, vikariátov, okresných seniorátov a pod.)
- 291.4 – Rády, kongregácie, bratstvá (zriaďovanie, organizácia, zlučovanie, rozmiestňovanie, zrušenie)
- 291.5 – Rehoľné domy (kláštory) radov a kongregácii štátom schválených, udeľovanie súhlasu na ich zriadenia a dozor nad nimi, zrušenie
- 291.6 – Patronátne veci
- 291.7 – Katolícka akcia a charita
- 291.8 – Ostatné cirkevné spolky
- 291.9 – Iné
- 292 – Veci cirkevných a laických osôb**
- 292.0 – Všeobecne
- 292.1 – Štátny súhlas k duchovenskej činnosti, k ustanoveniu duchovných

- 292.2 – Sľub duchovných
- 292.3 – Konkurz na obročia
- 292.4 – Činnosť duchovných
- 292.5 – Poverovanie na náboženskú výchovu
- 292.6 – Odstránenie duchovného z výkonu funkcie
- 292.7 – Veci laických osôb
- 292.8 – Zaisťovanie riadneho chodu duchovnej správy, cirkevnej administratívy a výchovy duchovných
- 292.9 – Iné
- 293 – Cirkevný majetok**
- 293.0 – Všeobecne
- 293.1 – Finančná a hospodárska správa cirkevného majetku (rozpočty, uzávierky)
- 293.2 – Súpis a evidencia cirkevného majetku
- 293.3 – Stavby a opravy cirkevných budov a pamiatok, konkurenčné konanie
- 293.4 – Vnútorne zariadenie cirkevných budov a bohoslužobné potreby
- 293.5 – Cirkevné cintoríny (ich zriaďovanie, užívanie, udržovanie a zrušenie, spory o užívanie atď.)
- 293.6 – Užívanie kostolov
- 293.7 – Cirkevné zbierky
- 293.8 – Dozor nad správou a použitím cirkevného majetku (schvaľovanie árendálnych zmlúv, súhlas na scudzenie majetku a na jeho použitie na stavebné účely alebo na vystrojenie cirkevných budov a pod.)
- 293.9 – Iné
- 295 – Bohoslužobné a cirkevné úkony**
- 295.1 – Všeobecne
- 295.2 – Bohoslužby a pobožnosti
- 295.3 – Spoved'
- 295.4 – Svätenie kňazstva
- 295.5 – Ostatné svätenie
- 295.6 – Cirkevné sobáše
- 295.7 – Cirkevné pohreby
- 295.9 – Iné úkony
- 296 – Náboženské akcie**
- 296.0 – Všeobecne
- 296.1 – Náboženské zázjazy, púte a procesie

- 296.2 – Exerciície a misie
- 296.3 – Pastorácia
- 296.4 – Pastierske (biskupské) listy
- 296.5 – Pôsobenie medzi mládežou
- 296.6 – Cirkevné sviatky
- 296.9 – Iné
- 297 – Osoby bezkonfesné**
- 299 – Rôzne**

Smernice Povereníctva vnútra č. NV/3-055.0-6/10- uverejnené pod por. č. 317/1954 Zb. inštrukcií pre výkonné orgány NV, použité pri usporadúvaní spisov z rokov 1955 – 1959:

- cirk/1 – Všeobecne
- cirk/2 – Plány, plánovanie
- cirk/3 – Cirkevná politika, sledovanie vývoja cirkevného života
- cirk/4 – Finančná a hospodárska správa cirkevného majetku
- cirk/5 – Stavby a opravy cirkevných budov
- cirk/6 – Cirkevné cintoríny
- cirk/7 – Dozor nad hospodárením cirkevného majetku
- cirk/8 – Schvaľovanie dispozícií cirkevným majetkom
- cirk/9 – Bohoslužobné úkony, púte, procesie a ostatné cirkevné akcie
- cirk/10 – Štátny súhlas k ustanoveniu duchovných v duchovnej správe a k výkonu duchovnej činnosti
- cirk/11 – Osobné veci duchovných a učiteľov náboženstva
- cirk/12 – Chrámoví zamestnanci
- cirk/13 – Územná organizácia cirkví a náboženských spoločností – schvaľovanie miestnych jednotiek a zmien ich obvodu
- cirk/99 – Rôzne

Fond ONV v Spišskej Starej Vsi, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie bol prevzatý do archívu 3. augusta 1976, ako súčasť fondu zrušeného Okresného národného výboru v Spišskej Starej Vsi, prír. č. 269. Časť spisov bola prevzatá ako súčasť Okresného národného výboru v Poprade, sekretariátu pre veci cirkevné. Nový popradský okresný cirkevný tajomník Dr. Vincent Kriváň, ktorý nastúpil do funkcie v roku 1969, usporiadal spisy svojich predchodcov a vyčlenil z nich tie, ktoré považoval

za nepotrebné k ďalšej svojej činnosti a odovzdal ich do archívu. Pri ich usporadúvaní a inventarizovaní v roku 2011 bolo zistené, že ich súčasťou je aj 0,10 b.m. písomností, pochádzajúcich z činnosti zrušeného ONV v Spišskej Starej Vsi.²⁴ Tieto boli z popradského sekretariátu pre veci cirkevné vyčlenené a zaradené do fondu svojho pôvodcu.

Spisy cirkevného oddelenia boli u pôvodcu manipulované ako samostatný ukladací celok, nie ako súčasť odboru školstva a kultúry, pod správu ktorého patrilo. Boli prevzaté v neusporiadanom stave, spisy neboli protokolované (s výnimkou rokov 1953, 1954, 1956, 1958), neusporiadané podľa ukladacích znakov.

Archívna charakteristika fondu

Fond ONV v Spišskej Starej Vsi, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie obsahuje archívne dokumenty z rokov 1951 – 1960, v celkovom množstve 0,40 b.m. a počte 4 archívne škatule. Písomnosti sú v dobrom fyzickom stave.

Archívne dokumenty boli uložené do škatúl pracovníkmi Štátneho archívu v Levoči, pobočka Poprad. Pri spracovaní fondu v roku 2012 boli spisy usporiadané podľa rokov, v rámci rokov podľa ukladacích znakov. S výnimkou rokov, v ktorých boli spisy protokolované, pre zjednodušenie ďalšej manipulácie, boli spisy po usporiadaní do ukladacích znakov umelo očíslované od č. 1. Pre usporiadanie boli použité spisové plány platné v jednotlivých manipulačných obdobiach. Fond je usporiadaný podľa štruktúrno-chronologickej schémy usporiadania archívneho fondu, ktorá člení archívny fond podľa organizačných útvarov a v rámci nich chronologicky. Pre ďalšie usporiadanie archívnych dokumentov cirkevných oddelení bola použitá diplomaticko-chronologická schéma, ktorá člení fond podľa diplomatických kategórií.

Fond ONV v Spišskej Starej Vsi, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie bol usporiadaný nasledovne:

I. Úradné knihy evidenčné

II. Spisový materiál

II. 1. Registratúrne pomôcky

II. 2. Spisy

Inventárnou jednotkou pri úradných knihách je jedna kniha, pri registratúrnych pomôckach jedna kniha, pri spisoch jeden ukladací znak v jednom roku. Inventárny záznam pri úradných knihách obsahuje inventárne číslo, časový rozsah, názov knihy

²⁴ ŠA-Le, pob. Poprad: Spis o fonde č. 95 – Okresný národný výbor v Poprade, zápisnica z odbornej archívnej prehliadky z 27. mája 1969.

a číslo škatule, pri registratúrnych pomôckach obsahuje inventárne číslo, časový rozsah, názov knihy a číslo škatule. Inventárny záznam spisov obsahuje inventárne číslo, ročník spisov, ukladací znak, rozpätie spisových čísel, číslo škatule, stručný záznam obsahu spisu a číslo spisu.

Fond ONV v Kežmarku, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie obsahuje 1 registratúrnu pomôcku a 11 škatúl spisov.

K inventáru sú vypracované registre – osôb, miest, objektov a vecný register. Zatriedenie obcí do okresov v miestnom registri bolo vykonané podľa súčasného stavu.²⁵ Čísla za heslami v registroch označujú inventárne číslo jednotky, v ktorej sa spis nachádza. Na vyhľadanie spisu je potrebné uviesť ukladací znak, číslo spisu, rok a číslo škatule, pri knihách inventárne číslo a číslo škatule.

Rozbor obsahu fondu

Fondy cirkevných oddelení je možné využiť pri štúdiu regionálnych dejín Spiša, okresu Spišská Stará Ves, či jeho jednotlivých obcí. Zároveň poskytujú cenné informácie ku štúdiu cirkevných dejín, histórie jednotlivých cirkevných zborov, či získavaní údajov o konkrétnych osobách, duchovných, cirkevných funkcionároch a pod. Archívny materiál obsahuje štatistické informácie o počte farností, duchovných a veriacich, situačné správy o cirkevnopolitickej situácii poskytujú pomerne rozsiahle informácie o náboženskom živote v okrese, výkazy o hospodárení a rozpočty svedčia o činnosti a hospodárení cirkevných zborov, spisy poskytujú údaje o činnosti jednotlivých duchovných, rekonštrukciách a výstavbe cirkevných objektov, činnosti a likvidácii reholí, cirkevných sviatkoch a akciách usporadúvaných cirkvami, udeľovaní štátnych súhlasov k činnosti duchovných. Obežníky nadriadených orgánov umožňujú získať prehľad o zásadách uplatňovaných v cirkevnej politike.

Protokolárny záznam o vypracovaní inventára

Čiastkový inventár vyhotovila, fond roztriedila, usporiadala, inventár v programe Bachsystem - Inventáre, úvod a registre vypracovala Ing. Martina Šlampová v roku 2012.

²⁵ Nariadenie vlády Slovenskej republiky 258/1996 Zb., ktorý sa vydáva zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy.

I. Úradné knihy evidenčné

Inv. č.	Časový rozsah		Č. škat.
1.	1951–1954	Evidencia osôb, ktoré vystúpili z cirkvi	1

II. Spisový materiál

II.1. Registratúrne pomôcky

2.	1956	Podací denník	1
3.	1956–1960	Podací denník	1
4.	1958	Kontrolný záznam spisov	1
5.	1960	Kontrolný záznam spisov	1

II.2. Spisy

Inv. č.	Časový rozsah	Ukl. zn.	Č. spisu	Č. škat.
6.	1951	Ukl. zn. 290.0	1	1
	Inštrukcie pre prácu cirkevných tajomníkov (1).			
7.	1951	Ukl. zn. 291.7	10	1
	Reorganizácia krajských výborov Katolíckej akcie na Slovensku (10).			
8.	1951	Ukl. zn. 292.1	2	1
	Menovanie Andreja Podolského za rímskokatolíckeho dekana v Spišskej Starej Vsi (2).			
9.	1951	Ukl. zn. 292.5	3, 4	1
	Obežník o vyučovaní náboženstva na školách (3); zoznam učiteľov náboženstva v okrese (4).			
10.	1951	Ukl. zn. 293.1	5 - 8	1
	Výkaz príjmov a výdavkov farností okresu (5); prehľad rozpočtov cirkví okresu (6); rozpočet Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku a Stráňanoch, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (7); výkaz príjmov a výdavkov Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Stráňanoch, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (8).			

- 11. 1951 Ukl. zn. 296.1 9 1**
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (9).
- 12. 1952 Ukl. zn. 290.0 1 - 4 2**
Obežník o brožúre Vatikán proti XX. storočiu (1); školenie cirkevných pracovníkov (2); obežník Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove (3); obežník o tvorbe obvodov pre vyučovanie náboženstva (4).
- 13. 1952 Ukl. zn. 290.1 5 2**
Zoznam osôb, ktoré vystúpili z cirkvi (5).
- 14. 1952 Ukl. zn. 290.2 6 - 9 2**
Situačné správy o cirkevnopolitickej situácii v okrese Spišská Stará Ves (6); zoznam kostolov a kaplniek v okrese (7); odpis "Božieho listu" zadržaného v obci Zálesie (8); zoznam duchovných v okrese (9).
- 15. 1952 Ukl. zn. 291.2 10 - 11 2**
Pozvánka na poradu pravoslávnych duchovných (10); obežník o misijných zájazdoch evanjelických a. v. duchovných (11).
- 16. 1952 Ukl. zn. 292.1 12 - 19 2**
Menovanie Pavla Čolka za zástupcu rímskokatolíckeho dekana v Spišskej Starej Vsi (12); menovanie členov kurátorského zboru a eparchiálneho zhromaždenia v Stráňanoch, Osturni a Veľkom Lipníku (13); menovanie Serafína Rončáka za rímskokatolíckeho farára v Reľove (14); menovanie Jána Ferencu za pravoslávneho arcidekana (15); menovanie Jozefa Kubičára za rímskokatolíckeho expozita vo Veľkej Lomnici (16); menovanie Teofila Kmicikeviča za pravoslávneho arcidekana (17); menovanie Petra Kmeča za rímskokatolíckeho

farára v Spišských Hanušovciach (18); exekúcia majetku rímskokatolíckeho farára Eduarda Odrobinu (19).

- 17. 1952 Ukl. zn. 293.0 20 - 30 2**
Obežník o poistení majetku cirkví a náboženských spoločností, vzor poistnej zmluvy (20); obežník o prevode majetku gréckokatolíckej cirkvi na pravoslávnu cirkev (21); obežník o zadržaní majetku cirkví (22); obežník o vyúčtovaní hospodárenia cirkví (23); obežník o vyplácaní majetkových dávok pravoslávnej cirkvi (24); obežník o konfiškácii a pridelovaní majetku osobám nemeckej národnosti (25); obežník o národnom poistení farských gazdín (26); obežník o odmeňovaní laických zamestnancov (27); obežník o úhrade nákladov mierových výborov (28); obežník o rozpočte cirkví (29); obežník o účtovnej uzávierke cirkví (30).
- 18. 1952 Ukl. zn. 293.1 31 - 40 2**
Sumár rozpočtov cirkví okresu (31); rozpočet Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (32); záverečný účet Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (33); sumár účtových uzávierok cirkví v okrese (34); výkaz príjmov a výdavkov Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (35); plán hmotného zásobovania cirkví (40).
- 19. 1952 Ukl. zn. 293.2 36 - 38 2**
Majetok Ústrednej Charity na Slovensku (36); prehľad majetku Rímskokatolíckej cirkvi v Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku

(37); inventár Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej, Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku (38).

20.	1952	Ukl. zn. 293.3	39	2
Prehľad rekonštrukcií cirkevných objektov v okrese (39).				
21.	1952	Ukl. zn. 295.2	41	2
Povolenie bohoslužieb v Spišských Hanušovciach (41).				
22.	1952	Ukl. zn. 296.1	42	2
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (42).				
23.	1953	Ukl. zn. 290.0	8 - 53	2
Plán práce cirkevného oddelenia (8); uznesenie KNV v Prešove o cirkevnopolitickej situácii v kraji (9); obežník o jednotnej kádrovej evidencii duchovných (13); obežník o prieskume cirkevných archívov (14); pokyny pre prácu cirkevných oddelení (16); obežník o dekanských mierových poradách (20); súťaž pracovníkov cirkevných oddelení (53).				
24.	1953	Ukl. zn. 290.1	11	2
Vystúpenia z cirkvi (11).				

- 25. 1953 Ukl. zn. 290.2 20 - 46 2**
 Zamietnutie žiadosti o výpomoc počas odpustu v Spišských Hanušovciach (20);
 zápisnica z okresnej mierovej porady duchovných (21); zápisnica z porady
 duchovných okresu (22); situačné správy o cirkevnopolitickej situácii v okrese
 (24); výkaz počtu farností v okrese (46).
- 26. 1953 Ukl. zn. 295.2 3 2**
 Správa a výkazy o vyučovaní náboženstva (18).
- 27. 1953 Ukl. zn. 292.7 41 2**
 Výkaz o pracovníkoch cirkevných organizácií (41).
- 28. 1953 Ukl. zn. 292.8 6 - 15 2**
 Prepustenie farára Karola Hudača z väzenia (6); posudok na študenta Františka
 Gurecku (7); prepustenie farára Eduarda Odrobinu z väzenia (15).
- 29. 1953 Ukl. zn. 293.0 12, 19 2**
 Obežníky o domovej dani cirkevných organizácií (12); obežník o zostavení
 rozpočtov cirkví (19).
- 30. 1953 Ukl. zn. 293.1 1 - 31 2**
 Rozpočet Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej
 cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej
 Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (1); zápisnica z
 kontroly finančného hospodárenia Rímskokatolíckeho farského úradu v Spišskej
 Starej Vsi, Veľkej Lesnej a Pravoslávneho farského úradu v Osturni (3); úhrada
 schodkov cirkevných rozpočtov (31).

31.	1953	Ukl. zn. 293.3	17	2
Rekonštrukcia rímskokatolíckeho kostola v Lechnici (17).				
32.	1953	Ukl. zn. 296.1	23	2
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (23).				
33.	1953	Ukl. zn. 296.4	4	2
Pastiersky list rímskokatolíckych ordinárov Slovenska s vianočným posolstvom (4).				
34.	1954	Ukl. zn. 290.0	3 - 159	3
Obežník s pokynmi pre prácu cirkevných oddelení (3); obežník o činnosti pravoslávnej cirkvi (22); plán dekanských mierových porád (67); obežníky Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (159).				
35.	1954	Ukl. zn. 290.2	1 - 54	3
Obežník o podávaní situačných správ (1); situačná správa o cirkevnopolitickej situácii v okrese Spišská Stará Ves (2); zápisnica o odovzdaní správy cirkevného oddelenia (4); plán dekanských mierových porád (54).				
36.	1954	Ukl. zn. 292.1	7 - 31	3
Menovanie Jozefa Čakánka za farára v Lesnici (7); menovanie Michala Juchnoviča za farára vo Veľkom Lipníku (17); menovanie Vojtecha Babjaka z farára v Jarabine (31).				

- 37. 1954 Ukl. zn. 292.5 9 3**
Správa a výkazy o vyučovaní náboženstva (9).
- 38. 1954 Ukl. zn. 292.8 12, 118 3**
Správa o činnosti farára Eduarda Odrobinu (12); posudok na študenta Vasila Kočembu (118).
- 39. 1954 Ukl. zn. 293.0 57 3**
Vzor zmluvy o poistení majetku cirkvi (57).
- 40. 1954 Ukl. zn. 293.1 56 - 59 3**
Záverečný účet Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (56); výkaz príjmov a výdavkov Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lesnici, Matiašovciach, Veľkej Lesnej (58); výkaz o činnosti Pravoslávnej cirkvi v Osturni, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej cirkvi v Haligovciach, Lechnici, Lesnici, Matiašovciach, Reľove, Spišskej Starej Vsi, Spišských Hanušovciach, Veľkej Frankovej, Veľkej Lesnej (59).
- 41. 1954 Ukl. zn. 293.3 26 3**
Plán rekonštrukcií cirkevných objektov v okrese (26).
- 42. 1954 Ukl. zn. 293.8 20 3**
Obežník o správe cirkevného majetku (20).

- 43. 1954 Ukl. zn. 296.1 23 3**
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (23).
- 44. 1955 Ukl. zn. cirk/1 1 - 3 3**
Pokyny pre udeľovanie štátneho súhlasu k výkonu duchovnej činnosti (1); obežníky Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (2); smernice o kompetenciách rímskokatolíckych a pravoslávnych duchovných pri vykonávaní náboženských obradov (3).
- 45. 1955 Ukl. zn. cirk/3 4 - 7 3**
Výkaz o účasti na náboženských obradoch (4); situačná správa o cirkevnopolitickej situácii v okrese Spišská Stará Ves (5); vyučovanie náboženstva (6); poznámky cirkevného referenta z odborného školenia (7).
- 46. 1955 Ukl. zn. cirk/4 8 - 10 3**
Obežník o národnom poistení cirkevných zamestnancov (8); obežník o kontrolách cirkevného majetku (9); sumár rozpočtov cirkví okresu, pokyny na ich zostavenie (10).
- 47. 1955 Ukl. zn. cirk/5 11 3**
Zoznam kostolov v okrese, ich stavu a potrieb rekonštrukcií (11).
- 48. 1955 Ukl. zn. cirk/9 12 3**
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (12).

- 49. 1955 Ukl. zn. cirk/11 13 - 15 3**
- Sťažnosť na farára Michala Juchnoviča z Veľkého Lipníka (13); menovanie Andreja Podolského za sídelného kanoníka v Spišskej Kapituli (14); menovanie Vojtecha Babjaka za farára v Osturni a Kamienke (15).
- 50. 1956 Ukl. zn. cirk/1 29 - 73 3**
- Smernice o sústreďovaní písomného materiálu o činnosti cirkví a náboženských spoločností (29); obežník o vyučovaní náboženstva na školách (72); obežník Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (73).
- 51. 1956 Ukl. zn. cirk/2 23 3**
- Plán počtu pracovníkov a mzdových nákladov (23).
- 52. 1956 Ukl. zn. cirk/3 4, 7 3**
- Správa o účasti na náboženských obradoch v okrese (4); situačná správa o cirkevnopolitickej situácii v okrese (7).
- 53. 1956 Ukl. zn. cirk/4 10, 19 3**
- Úhrada schodkov pravoslávnych cirkevných rozpočtov (10); pokyny pre zostavenie výkazov o hospodárení (19).
- 54. 1956 Ukl. zn. cirk/5 62 3**
- Prehľad rekonštrukcií cirkevných objektov v okrese (62).

55.	1956	Ukl. zn. cirk/9	12	3
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (12).				
56.	1956	Ukl. zn. cirk/10	20 - 37	3
Menovanie Pavla Čolka za farára v Spišskej Starej Vsi (20); menovanie Júliusa Lučivianského za farára v Lesnici (36); menovanie Michala Juchnoviča za farára v Osturni (37).				
57.	1956	Ukl. zn. cirk/11	38	3
Obhospodarovanie pôdy v Osturni farárom Vojtechom Babjakom (38).				
58.	1957	Ukl. zn. cirk/1	1 - 3	3
Obežníky Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (1); cirkevné spravodajstvo zo zahraničia (2); obežník o veľkonočných obradoch (3).				
59.	1957	Ukl. zn. cirk/3	4	3
Správy o vyučovaní náboženstva v okrese (4).				
60.	1957	Ukl. zn. cirk/4	5 - 6	3
Výmery o poštátnení Evanjelickej a. v. ľudovej školy v Červenom Kláštore, Gréckokatolíckej ľudovej školy v Osturni, Stráňanoch, Veľkom Lipníku, Rímskokatolíckej ľudovej školy v Haligovciach, Jezersku, Lechnici, Lesnici, Malej Frankovej, Matiašovciach, Reľove, Spišských Hanušovciach, Veľkej				

Frankovej, Veľkej Lesnej (5); sumár cirkevných rozpočtov okresu (6).

61. 1957 Ukl. zn. cirk/5 7 3

Rekonštrukcia rímskokatolíckeho kostola v Spišskej Starej Vsi (7).

62. 1957 Ukl. zn. cirk/6 8 3

Preberanie cirkevných cintorínov do správy MNV (8).

63. 1957 Ukl. zn. cirk/9 9 3

Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (9).

64. 1957 Ukl. zn. cirk/11 10, 11 3

Posudok na učiteľa Michala Filička z Veľkého Lipníka (10); pozvánka na prímichnú slávnosť Františka Gurecku v Zálesí (11).

65. 1958 Ukl. zn. cirk/1 16 - 76 4

Program porád pravoslávnych duchovných (16); obežníky Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (17); obežník o vyučovaní náboženstva na školách (63); obežník o náplni práce cirkevného tajomníka (71); pokyny o voľbe pápeža (76).

66.	1958	Ukl. zn. cirk/3	65 - 75	4
Správy o vyučovaní náboženstva v okrese Spišská Stará Ves (65); situačná správa o cirkevnopolitickej situácii v okrese Spišská Stará Ves (74); prehľad pôsobností a úloh okresného cirkevného tajomníka (75).				
67.	1958	Ukl. zn. cirk/4	4 - 95	4
Obežník o poistení farských gazdín (4); obežník o nedostatkoch v hospodárení farských úradov (7); obežník o kontrolách hospodárenia farských úradov (88); úhrada schodkov pravoslávnych cirkevných rozpočtov (95).				
68.	1958	Ukl. zn. cirk/5	3	4
Prehľad rekonštrukcií cirkevných objektov v okrese (3).				
69.	1958	Ukl. zn. cirk/9	9	4
Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (9).				
70.	1958	Ukl. zn. cirk/10	2 - 89	4
Menovanie Jozefa Sirka za farára v Osturni (2); odňatie štátneho súhlasu k výkonu duchovnej činnosti Júliusovi Lučivianskému z Lesnice (89).				
71.	1958	Ukl. zn. cirk/11	23, 94	4
Voľby kurátorov vo Veľkom Lipníku a Osturni (23); žiadosť o zrušenie krstu v Matiašovciach (94).				

- 72. 1959 Ukl. zn. cirk/1 1 - 6 4**
- Plán hlavných úloh cirkevných oddelení (1); obežník o organizovaní žatvy (2); obežník o výskume reakčnosti náboženstva (3); obežník o vyučovaní náboženstva na školách (4); obežníky Biskupského úradu v Spišskom Podhradí (5); obežník o prieskume situácie v pravoslávnych farnostiach (6).
- 73. 1959 Ukl. zn. cirk/3 7 - 10 4**
- Správa o Pravoslávnej cirkvi vo Veľkom Lipníku (7); zápisnica z porady rímskokatolíckych duchovných (8); správy o vyučovaní náboženstva na školách v okrese (9); správy o účasti obyvateľov okresu na levočskej púti (10).
- 74. 1959 Ukl. zn. cirk/4 11, 12 4**
- Pôžička zo sociálneho fondu pre Pravoslávnu cirkev v Osturni (11); obežník o kontrole hospodárenia cirkví (12).
- 75. 1959 Ukl. zn. cirk/5 13 - 14 1**
- Rozpis prác rekonštrukcie rímskokatolíckeho kostola v Lesnici (13); rozpis prác rekonštrukcie kostola v Červenom Kláštore (14).
- 76. 1959 Ukl. zn. cirk/9 15 4**
- Správy o miestnych cirkevných sviatkoch v okrese (15).

77.	1959	Ukl. zn. cirk/10	16	4
Menovanie Júliusa Lučivianského za farára v Lesnici (16).				
78.	1960	Ukl. zn. 460	1 - 6	4
Zoznam duchovných okresu Spišská Stará Ves (1); výkaz o vyučovaní náboženstva na školách (2); plán úloh v cirkevnopolitickej oblasti (3); oslava 25. výročia kňazskej činnosti Pavla Čolka, farára zo Spišskej Starej Vsi (4); inštrukcie o bohoslužbách počas volieb (5); správa o cirkevnopolitickej situácii v okrese (6).				
79.	1960	Ukl. zn. 461.1	7 - 9	4
Uznesenie Ľudového súdu v Poprade č. d. 253/1960 o vklade vlastníckeho práva na nehnuteľnosti v k. ú. Osturňa (7); uznesenie Ľudového súdu v Poprade č. d. 254/1960 o vklade vlastníckeho práva na nehnuteľnosti v k. ú. Stráňany (8); predĺženie splatnosti pôžičky pre Pravoslávnu cirkev v Osturni (9).				
80.	1960	Ukl. zn. 461.4	10 - 11	4
Rekonštrukcia rímskokatolíckeho kostola v Matiašovciach (10); rekonštrukcia murovaného oplotenia v Spišských Hanušovciach (11).				
81.	1960	Ukl. zn. 462	12	4
Hlásenia o cirkevných sviatkoch v okrese (12).				

Register osôb

B

Babjak, Vojtech 36, 49, 57

Č

Čakánek, Jozef 36

Čolko, Pavol 16, 56, 78

F

Ferenc, Ján 16

Filičko, Michal 64

G

Gurecka, František 28, 64

H

Hudač, Karol 28

J

Juchnovič, Michal 36, 49, 56

K

Kmeč, Peter 16

Kmicikevič, Teofil 16

Kočemba, Vasil 38

Kubičár, Jozef 16

L

Lučivianský, Július 56, 70, 77

O

Odrobina, Eduard 16, 28, 38

P

Podolský, Andrej 8, 49

R

Rončák, Serafín 16

S

Sirko, Jozef 70

Register miest

	Inventárne čísla
Č	
Červený Kláštor, o. Kežmarok	60, 75
H	
Haligovce, o. Stará Ľubovňa	10, 18, 19, 30, 40, 60
J	
Jarabina o. Stará Ľubovňa	36
Jezersko, o. Kežmarok	60
K	
Kamienka, o. Stará Ľubovňa	49
L	
Lechnica, o. Kežmarok	10, 18, 19, 30, 31, 40, 60
Lesnica, o. Stará Ľubovňa	10, 18, 19, 30, 36, 40, 56, 60, 70, 75, 77
M	
Malá Franková, o. Kežmarok	60
Matiašovce, o. Kežmarok	10, 18, 19, 30, 40, 60, 80
O	
Osturňa, o. Kežmarok	10, 16, 18, 19, 30, 40, 49, 56, 57, 60, 70, 74, 79
R	
Reľov, o. Kežmarok	10, 16, 18, 19, 30, 40, 60
S	
Spišská Stará Ves, o. Kežmarok	8, 10, 16, 18, 19, 30, 40, 56, 61, 78

Spišská Stará Ves (okres)	9, 11, 14, 18, 20, 22, 25, 32, 35, 41, 43, 45, 46, 48, 52, 54, 55, 59, 60, 63, 66, 68, 69, 73, 76, 78
Spišské Hanušovce, o. Kežmarok	10, 16, 18, 19, 21, 30, 40, 60, 80
Spišské Podhradie, o. Levoča	50
Stará Ľubovňa (okres)	66
Stráňany, o. Stará Ľubovňa	10, 16, 60, 79
V	
Veľká Franková, o. Kežmarok	10, 18, 19, 30, 40, 60
Veľká Lesná, o. Stará Ľubovňa	10, 18, 30, 40, 60
Veľká Lomnica, o. Kežmarok	16
Veľký Lipník, o. Stará Ľubovňa	10, 16, 18, 19, 30, 36, 40, 49, 60, 64, 73
Z	
Zálesie, o. Kežmarok	14, 64

Register objektov

	Inventárne čísla
B	
Biskupský úrad v Spišskom Podhradí	34, 44, 50, 58, 65, 72
E	
Eparchiálna rada pravoslávnej cirkvi v Prešove	12
Evanjelická a. v. ľudová škola v Červenom Kláštore	60
G	
Gréckokatolícka ľudová škola v Osturni	60
Gréckokatolícka ľudová škola v Stráňanoch	60
Gréckokatolícka ľudová škola vo Veľkom Lipníku	60
K	
Krajský národný výbor v Prešove	23
Krajský výbor Katolíckej akcie na Slovensku	7
L	
Ľudový súd v Poprade	79
P	
Pravoslávna cirkev v Osturni	10, 18, 19, 30, 40, 74, 79
Pravoslávna cirkev v Stráňanoch	10
Pravoslávna cirkev vo Veľkom Lipníku	10, 18, 19, 30, 40, 73
Pravoslávny farský úrad v Osturni	30
R	
Rímskokatolícka cirkev v Haligovciach	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Lechnici	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Lesnici	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Matiašovciach	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Reľove	10, 18, 19, 30, 40

Rímskokatolícka cirkev v Spišskej Starej Vsi	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Spišských Hanušovciach	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev v Veľkej Frankovej	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka cirkev vo Veľkej Lesnej	10, 18, 19, 30, 40
Rímskokatolícka ľudová škola v Haligovciach	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Jezersku	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Lechnici	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Lesnici	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Malej Frankovej	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Matiašovciach	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Reľove	60
Rímskokatolícka ľudová škola v Spišských Hanušovciach	60
Rímskokatolícka ľudová škola vo Veľkej Frankovej	60
Rímskokatolícka ľudová škola vo Veľkej Lesnej	60
Rímskokatolícky farský úrad v Spišskej Starej Vsi	30
Rímskokatolícky farský úrad vo Veľkej Lesnej	30

U

Ústredná Charita na Slovensku	19
-------------------------------	----

Register vecných objektov

	Inventárne čísla
B	
bohoslužby počas volieb	78
Boží list	14
brožúra o Vatikáne	12
C	
cirkevné archívy	23
cirkevné oddelenie	23, 35
cirkevnopolitická situácia	23, 25, 35, 45, 52, 66, 78
cirkevný majetok	42
cirkevný sviatok	11, 22, 32, 43, 48, 55, 63, 69, 76, 81
Č	
činnosť cirkvi	34, 50
činnosť farára	38
D	
dekanská porada	23
domová daň	29
E	
eparchiálne zhromaždenie	16
exekúcia majetku	16
F	
farská gazdiná	17
H	
hospodárenie cirkví	67

I

inštrukcie pre cirkevných tajomníkov	6
inventár majetku	19

J

jubileum kňazskej činnosti	78
----------------------------	----

K

kádrová evidencia duchovných	23
katolícka akcia	7
kompetencie duchovných	44
konfiškácia majetku	17
kontrola cirkevného majetku	46
kontrola hospodárenia	30, 67, 74
kurátorský zbor	16

L

laický zamestnanec	17
levočská púť	73

M

menovanie za arcidekana	16
menovanie za dekana	8, 16
menovanie za farára	16, 36, 49, 56, 70, 77
menovanie za kanoníka	49
mierová porada	25, 34, 35
mierový výbor	17
misijné zájazdy duchovných	15

N

náboženské obrady	44, 45
náplň práce cirkevného tajomníka	65
národné poistenie zamestnancov	46

O

obežník biskupského úradu	34, 44, 50, 58, 65, 72
obežník eparchiálnej rady	12
obežník o brožúre	12
obežník o financovaní cirkví	17
obhospodarovanie pôdy	57
odňatie štátneho súhlasu	70
odovzdanie správy cirkevného oddelenia	35
okresný cirkevný tajomník	6, 66
organizovanie žatvy	72
osoby nemeckej národnosti	17

P

pastiersky list	33
plán hlavných úloh	72, 78
plán mzdových nákladov	51
plán počtu pracovníkov	51
plán práce	23
plán rekonštrukcií	41
počet farností	25
poistenie farských gazdín	67
poistenie majetku	17, 39
pokyny pre cirkevné oddelenia	34
porada duchovných	15, 25, 65, 73
posudok na študenta	28, 38
posudok na učiteľa	64
poštátnenie školy	60
povolenie bohoslužieb	21
poznámky zo školenia	45
pozvánka na primičnú slávnosť	64
pôžička pre cirkev	74, 79
pracovníci cirkevných organizácií	27
predĺženie splatnosti pôžičky	79

prehľad majetku	19
prepustenie z väzenia	28
prevod majetku cirkví	17
pridelovanie majetku	17
prieskum pravoslávnych farností	72
primičná slávnosť	64

R

rekonštrukcia kostola	31, 47, 61, 75, 80
rekonštrukcia oplotenia	80
rekonštrukcie cirkevných objektov	20, 41, 54, 68
rímskokatolícky dekan	8
rímskokatolícky expozit	16
rozpočet cirkvi	10, 17, 18, 29, 30, 46, 60

S

schodok rozpočtu	30, 53
sídlný kanoník	49
situačná správa	14, 25, 35, 45, 52, 66
správa cirkevného majetku	42
správa o činnosti	38
správa o farnosti	73
správa o účasti na obradoch	52
spravodajstvo zo zahraničia	58
sťažnosť na farára	49
súhlas k výkonu duchovnej činnosti	44, 70
súťaž cirkevných oddelení	23

Š

školenie cirkevných pracovníkov	12
---------------------------------	----

U

učiteľ náboženstva	9
účtovná uzávierka	17, 18
udelovanie štátneho súhlasu	44

úhrada schodku rozpočtu	67
úlohy cirkevného oddelenia	72
uznesenie ľudového súdu	79

V

Vatikán proti XX. storočiu	12
veľkonočné obrady	58
vklad vlastníckeho práva	79
voľba kurátorov	71
voľba pápeža	65
výkaz o činnosti	40
výkaz o hospodárení	53
výkaz pracovníkov	27
výkaz príjmov a výdavkov	10, 18, 40
výmer o poštátnení	60
vyplatenie majetkových dávok	17
výskum reakčnosti náboženstva	72
vystúpenie z cirkvi	13, 24
vyučovanie náboženstva	9, 26, 37, 45, 50, 59, 65, 66, 72, 73, 78
vyúčtovanie hospodárenia	17
vzor poistnej zmluvy	17

Z

zadržanie majetku cirkví	17
zadržaný list	14
zápisnica z porady duchovných	25
záverečný účet	18, 40
zmluva o poistení	39
zoznam duchovných	14, 78
zoznam kostolov	14, 47
zoznam učiteľov náboženstva	9
zrušenie krstu	71

Zoznam skratiek

a. v.	augsburské vyznanie
b.m.	bežný meter
č. škat.	číslo škatule
inv. č.	inventárne číslo
KNV	krajský národný výbor
k. ú.	katastrálne územie
MNV	miestny národný výbor
NV	národný výbor
ONV	okresný národný výbor
prír. č.	prírastkové číslo
SLOVÚC	Slovenský úrad pre veci cirkevné
SNR	Slovenská národná rada
SÚC	Štátny úrad pre veci cirkevné
ukl. zn.	ukladací znak
Z. z.	zbierka zákonov
Zb.	zbierka zákonov
ZPOZ	zbor pre občianske záležitosti

Obsah

Úvod.....	2
Prehľad vývoja pôvodcu fondu.....	2
Vývoj a dejiny fondu	8
Archívna charakteristika fondu.....	13
Rozbor obsahu fondu	14
Protokolárny záznam o vypracovaní inventára.....	14
I. Úradné knihy evidenčné	15
II. Spisový materiál.....	15
II.1. Registratúrne pomôcky	15
II.2. Spisy	16
Register osôb.....	30
Register miest.....	31
Register objektov	33
Register vecných objektov	35
Zoznam skratiek.....	40

Názov archívu:	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Levoči, pobočka Poprad
Názov fondu:	Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie, 1951 – 1960
Názov inventára:	Okresný národný výbor v Poprade, odbor školstva a kultúry, cirkevné oddelenie, 1951 – 1960
Typ pomôcky:	Čiastkový inventár
Fond usporiadala a inventarizovala:	Ing. Martina Šlampová
Počet strán:	42
Počet exemplárov:	3
Schválila:	2012, PhDr. Božena Malovcová